

בעניין:

1. עלי, ת"ז
תושב השטחים הכבושים

2. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
– ע"ר 580163517

ע"י ב"כ עוה"ד נאסר עודה (מ"ר 68398) ו/או חוה מטרס-עירון
(מ"ר 35174) ו/או סיגי בן-ארי (מ"ר 37566) ו/או ענת גונן (מ"ר
28359) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או בנימין אחסתרובה
(מ"ר 58088) ו/או עביר גיובראן-דכוור (מ"ר 44346) ו/או נדיה
דקה (מ"ר 66713)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נגד -

המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית
ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
רח' צלאח אל-דין 29, ירושלים
טל': 02-6466590; פקס: 02-6467011

המשיב

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיב והמורה לו לבוא ולנמק, מדוע לא ישיב לפניות העותרים אליו במהירות המתחייבת מנהלי המשיב עצמו; וכן מדוע לא יאפשר את יציאתו של העותר 1 מהגדה המערבית לירדן, דרך גשר אלנבי, על מנת שיוכל להשתתף בכנסים ומפגשים מקצועיים בחו"ל, במסגרת עבודתו כאיש חינוך באונרווא - United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East.

בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיב להגיב לעתירה בהקדם, וזאת לנוכח הפגיעה בזכויותיו של העותר 1 לחופש התנועה ולחופש העיסוק; וכן בשים לב למשמעותו של מימד הזמן, כאשר מדובר באיסור על יציאה לחו"ל והשלכתו של משך הזמן על עוצמת הפגיעה בזכויות העותר. כדברי בית המשפט:

לעניין עוצמתה של הפגיעה בזכות – או "מידתיותה" של הפגיעה – יש לשקול גם את משך הזמן של ההגבלה. ככל שמשך הזמן של ההגבלה ארוך יותר, גדלה עוצמת הפגיעה. לא הרי הגבלה על זכות היציאה מן הארץ למספר ימים כהגבלה למספר חודשים או אפילו שנים.

(בג"ץ 4706/02 **סלאח נ' שר הפנים**, פ"ד נו(5) 695 (2002); וראו גם: בג"ץ 6358/05 **ואנונו נ' אלוף פיקוד העורף**, תק-על(1)2006, 320, 331; ובג"ץ 1890/03 **עיריית בית לחם נ' מדינת ישראל**, תק-על(1)2005, 1114, 1127).

התשתית העובדתית

מבוא

1. כידוע, לכל אדם מוקנית הזכות לצאת את ארצו. יש להדגיש, כי על החלטות המפקד הצבאי לפגוע בזכות זו בשטח הכבוש חולש **הדין הבינלאומי, וממנו בלבד** יונק המפקד הצבאי את סמכויותיו. מכוחו מחויב המפקד הצבאי להגן על תושבי השטח הכבוש, ובאופן ספציפי על זכות היציאה מהארץ. סמכותו המצומצמת של המפקד הצבאי, על פי המשפט הבינלאומי, לאסור על יציאה מן השטחים הכבושים, מותנית בקיומו של הכרח ביטחוני מובהק ותוך איזון ראוי עם הזכויות הנפגעות.
2. יצוין, כי על פי החקיקה הצבאית בשטחים, לא נדרש כל היתר על מנת לצאת לירדן, וגם על פי הסכם הביניים, מותנית הגבלת היציאה בהוצאת צו פרטני על ידי המפקד הצבאי. על אף האמור לעיל, בשטחים הכבושים מונע המשיב את יציאתם של אנשים רבים מדי שנה, בלא צו חתום בידי איש, ללא הגבלת זמן כלשהי, ובלא שהמשיב מוסר הודעה מראש. יצוין, כי רק לאחר שהוגשה עתירה עקרונית לבג"ץ (בג"ץ 8155/06 **האגודה לזכויות האזרח נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון**), קבע המשיב נהלים המאפשרים לברר מראש האם החליט למנוע את יציאתו של אדם כלשהו, וכן להשיג על ההחלטה לעשות כן.
3. הנוהל שקבע המשיב הינו נוהל מסורבל, ארוך ומתיש. על פי הנוהל האמור, חייב פונה למת"ק להמתין ארבעה ימים בטרם יוכל לברר אם בכלל התקבלה החלטה למנוע את יציאתו, וזאת משום שהרישומים במחשבי המת"קים אינם מעודכנים. מי שכבר גילה שהמשיב אוסר על יציאתו, יכול להגיש בדיעבד השגה בכתב, וזו תידון בפרק זמן ממושך של 8 שבועות. במקרים רבים המת"קים אינם עומדים אף במסגרת זמנים זו והפונים נאלצים להמתין שבועות רבים ואף חודשים לקבלת תשובה. כמו כן, ניתן לפנות למשיב בהשגה נוספת **רק בתום תשעה חודשים** מיום הגשת ההשגה שסורבה; בקשה חדשה להתרת יציאה ניתן להגיש, על פי הנוהל, אך ורק במקרה של "צורך הומניטארי מיוחד".
4. בעיה נוספת בנוהל המשיב היא היעדר כל מענה למקרים דחופים; למשל, כאשר תושב השטחים הכבושים מגיע לגשר אלנבי בדרכו לחו"ל, ומתבשר רק שם כי הוא מנוע יציאה, וזאת שעה שעליו להתייצב ביעדו בחו"ל עד לתאריך מסוים, אם בשל טיפול רפואי או התחלת לימודים.
5. מרכיב יסודי בכללי המינהל התקין הוא מסירת תשובות מנומקות; בענייננו, התשובות להשגות שמגישים תושבים אינן מנומקות בדרך כלל. ברובם המכריע של המקרים התשובה היחידה שניתנת היא "מסורב", "מנוע שב"כ", "מנוע יציאה" וכיו"ב. הא ותו לא. ברי, כי תשובות אלה אינן מאפשרות לאדם להתמודד בצורה ממשית ורצינית עם החלטת המשיב למנוע את יציאתו מארצו. כידוע, "את טענות הצד השני אפשר לסתור רק כשהן ידועות; עם ספינקס אי אפשר להתווכח" (בג"ץ 111/53 **קאופמן נ' שר הפנים**, פ"ד ז 534, 541 (1953)).
6. **מהאמור לעיל, מצטיירת בבירור הנחיתות המובנית בה מצוי תושב השטחים הכבושים המגלה לפתע, ערב נסיעתו לחו"ל, כי אינו יכול לצאת את ארצו.** כפי שנאמר לעיל, ההליך המינהלי שעליו למצות הוא מסורבל, מתיש וארוך ביותר, וכמעט שאינו מספק כל הגנה

לפונה: על מנוע היציאה נגזר להתמודד עם החלטה שאין הוא יודע מתי התקבלה, בידי מי ומדוע, ואימתי יוכל לצאת את ארצו.

הצדדים

7. העותר 1 (להלן: **העותר**), הוא תושב השטחים הכבושים, יליד 1968, נשוי ואב לשישה ילדים, המתגורר עם משפחתו בכפר ג'פנא שבנפת רמאללה.

8. העותר מכהן כמנהל בית ספר יסודי שמפעיל אוניברסיטה במחנה הפליטים שועפאט, וכראש ארגון המורים של אוניברסיטה בגדה המערבית. העותר נדרש מתוקף תפקידו לצאת את ארצו לחו"ל, לצורך השתתפות בכנסים ומפגשים מקצועיים מטעם האוניברסיטה.

העתק מכרטיס העובד ב-UNRWA מצורף ומסומן **ע/1**.

העתק מכתב האוניברסיטה מיום 11.2.2016 מצורף ומסומן **ע/2**.

9. יצוין, כי בחודש ינואר 2016 זומן העותר להשתתף בכנס מקצועי שהתקיים בעמאן, וזאת במסגרת עבודתו. אולם, עת הגיע העותר לגשר אלנבי ביום 26.1.2016 על מנת לצאת ארצו, מנעו נציגי המשיב את יציאתו.

10. יצוין, כי העותר יצא את ארצו מספר פעמים בעבר וללא מגבלות. בפעם האחרונה, הוא יצא מהגדה לירדן ביוני 2015.

11. יצוין, כי **העותר מעולם לא נעצר ולא נחקר**.

12. העותרת 2, המוקד להגנת הפרט (להלן: **המוקד**), היא עמותה רשומה שמושבה בירושלים, הפועלת לקידום זכויות האדם של פלסטינים בשטחים הכבושים.

13. המשיב הוא המפקד הצבאי האחראי על איזור הגדה המערבית מטעמה של מדינת ישראל, המחזיקה בגדה המערבית תחת כיבוש צבאי מזה למעלה מארבעים ושמונה שנים.

מיצוי ההליכים

14. כאמור, ביום 26.1.2016, עת הגיע העותר לגשר אלנבי בדרכו לירדן, מנעו נציגי המשיב בגשר את יציאתו בטענה שהוא "מנוע שב"כ". בניגוד לנהלי המשיב, לא נמסר לעותר כי באפשרותו להגיש בגשר השגה כנגד מניעת יציאתו לחו"ל.

15. כיומיים לאחר שסורבה יציאתו, פנה העותר למת"ק ברמאללה על מנת להגיש השגה כנגד מניעת יציאתו לחו"ל, אולם בניגוד מוחלט לנהלי המשיב עצמו סירב החייל במת"ק לקבל את השגתו והפנה אותו למשרדי הקישור הפלסטיני.

16. ביום 7.3.2016 פנה המוקד בשמו של העותר למת"ק רמאללה, ביקש להסיר את המניעה כנגד יציאתו לחו"ל, ולאפשר את יציאתו דרך גשר אלנבי, וזאת על מנת שלא תישללנה זכויותיו של העותר לחופש תנועה ולחופש העיסוק. לפניית המוקד צורף טופס טיפול בבקשה, כדרישת המשיב.

העתק ממכתב המוקד מיום 7.3.2016 מצורף ומסומן **ע/3**.

העתק מטופס טיפול בבקשה מצורף ומסומן **ע/4**.

17. בימים 15.3.2016, 12.4.2016 ו-2.5.2016 פנתה נציגת המוקד לקצין פניות הציבור של המינהל האזרחי על מנת לקבל תשובה להשגת העותר, אולם האחרון לא טרח להשיב לפניות המוקד.
18. כאמור, על פי נהלי המשיב, עליו להשיב להשגות תושבים על מניעת יציאתם לחו"ל תוך פרק זמן של שמונה שבועות מיום הגשת ההשגה. עד היום, ובחלוף יותר משמונה שבועות, לא התקבל מענה ענייני מטעם המשיב, תוך חריגה בוטה מנהליו שלו.
19. בנסיבות אלה, ולאור התנהלותו המקוממת של המשיב, לא נותר לעותרים אלא לפנות לבית המשפט.

הטיעון המשפטי

חובת המשיב להשיב במהירות

20. המשיב מחויב להשיב לפנייה במהירות מכוח הדין. כלל ידוע הוא כי "החובה לפעול במהירות הראויה היא מן המושכלות הראשוניים של מינהל תקין" (י' זמיר, **הסמכות המינהלית** (כרך ב, נבו, תשנ"ו), 717).

וראו בעניין זה:

בג"ץ 6300/93 **המכון להכשרת טוענות נ' השר לענייני דתות**, פ"ד מח(4) 451, 441 (1994);

בג"ץ 7198/93 **מיטראל בע"מ נ' שר התעשייה והמסחר**, פ"ד מח(2) 853, 844 (1994);

בג"ץ 5931/04 **מזורסקי נ' מדינת ישראל – משרד החינוך**, פ"ד נט(3) 782, 769 (2004);

בג"ץ 4212/06 **Avocats Sans Frontieres נ' אלוף פיקוד הדרום**, תק-על 2006(2) 4751

(2006).

21. וכבר נפסק, כי כאשר מדובר בזכויות אדם, מקבל מושג "הזמן הסביר" משמעות מיוחדת (בג"ץ 1999/07 **גלאון נ' ועדת הבדיקה הממשלתית לבדיקת אירועי המערכה בלבנון 2006**, תק-על 2007(2) 569, 551 (2007)); וכי בעניינים הנוגעים לזכויות אדם –

יש מקום לצפות להסדרה מהירה יותר של העניין [...] התמשכות פגיעה בזכויות אדם מחמירה לא פעם את היקף הפגיעה ותוצאתה עלולה להיות שחיקה של הזכות כמו גם פגיעה קשה ומתמשכת בפרט.

(בג"ץ 8060/03 **קעדאן נ' מינהל מקרקעי ישראל**, תק-על 2006(2) 775, 780

((2006)).

וראו גם: בג"ץ 10428/05 **עלויה נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**, תק-על 2006(3) 1743,

1744 (2006); בג"ץ 4634/04 **רופאים לזכויות אדם נ' השר לביטחון פנים**, תק-על 2007(1)

1999, 2009 (2007).

22. והנה, אף כי חלפה התקופה של שמונה השבועות הקבועה בנוהל המשיב, העותר עודו ממתין לתשובה להשגתו. ודוק: אין מדובר בסתם תשובה לשאלת חולין, שכן תשובת המשיב היא-היא המפתח למימוש זכותו של העותר לחופש התנועה וזכותו לחופש העיסוק.

פגיעה בזכותו של העותר לחופש התנועה

23. המשיב מונע מן העותר לצאת את ארצו לחו"ל לצורך עבודתו. בכך נפגעת זכותו של העותר לחופש תנועה, אשר מהווה את הביטוי המרכזי לאוטונומיה של האדם, לבחירתו החופשית ולמימוש יכולותיו. חשיבותה הרבה של הזכות לחופש תנועה נעוצה בכך שחופש תנועה הוא הכוח המניע את מארג זכויותיו של האדם, והגבלתו גוררת אחריה בהכרח פגיעה בזכויות אדם נוספות, הנוגעות לכל תחומי החיים.

24. במשפט הישראלי, מעוגנת הזכות לחופש תנועה בסעיף 6 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ומוכרת כזכות יסוד בסיסית, אשר עומדת בשורה הראשונה של זכויות האדם ומצויה ברמה הגבוהה ביותר במדרג זכויות האדם בישראל (ראו למשל: בג"ץ 1890/03 עיריית בית לחם נ' מדינת ישראל, תק-על 2005(1) 1114, פסקה 15 (2005); בג"ץ 5016/96 חורב נ' שר התחבורה, פ"ד נא(4) 1 (1997)).

25. הזכות לחופש תנועה מהווה זכות יסוד גם במשפט הבינלאומי. במשפט זכויות האדם הבינלאומי מעוגנת זכות זו בסעיף 12 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות 1966; בסעיף 13 להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות אדם 1948; ובסעיף 2 לפרוטוקול הרביעי לאמנה האירופאית לזכויות אדם 1950. במשפט ההומניטרי הבינלאומי, מעוגנת הזכות לחופש תנועה בסעיף 35 לאמנת גינבה הרביעית (1949):

All protected persons who may desire to leave the territory...may be entitled to do so...The applications of such persons to leave shall be decided in accordance with regularly determined procedures and the decision shall be taken as rapidly as possible...if any such person is refused to leave the territory he shall be entitled to have such refusal reconsidered... [Emphasis added].

המלומד פיקטה מבהיר בפרשנותו כי:

It should be noted that the **right to leave the territory is not in any way conditional, so that no one can be prevented from leaving** as a measure of reprisals... It is therefore essential for States to safeguard the basic principal by showing moderation and **only invoking these reservations when reasons of the utmost urgency so demand.** [Emphasis added].

(Pictet J.S. Commentary: IV Geneva Convention – Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, pp. 235-236 (Geneva, 1958)).

26. הזכות לחופש תנועה כוללת גם את **זכותו של אדם לצאת מארצו ולחזור אליה**, והיא הוכרה בהכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות אדם 1948 (סעיף (2) 13):

13(2) Everyone has the right to leave any country, including his own, and to return to his country

כמו גם בפסיקה הישראלית:

זכותו של אדם לצאת מארץ מגוריו ולחזור אליה היא "זכות טבעית". היא אחת מזכויות היסוד של האדם. הגבלתה של הזכות פוגעת פגיעה חמורה בזכויותיו. (בג"ץ 4706/02 סלאח נ' שר הפנים, פ"ד נו(5) 695, 704 (2002)).

27. מקור נורמטיבי נוסף לחובת המשיב לפעול על-מנת להבטיח את מימוש זכותו של העותר לחופש תנועה מצוי בדיני הכיבוש. כמפקד השטח הכבוש, למשיב חובה אקטיבית להגן על זכויותיהם של התושבים, להבטיח את חייהם התקינים ולשמור על זכויותיהם בכל תחומי החיים האזרחיים.

תקנה 43 לתקנות בדבר דיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה (האג 1907), קובעת:

בעבור סמכות השלטון החוקי למעשה לידי הכובש, עליו לנקוט בכל האמצעים שביכולתו על מנת להחזיר ולהבטיח במידת האפשר את הסדר והחיים הציבוריים... (ההדגשה הוספה).

בבג"ץ 393/82 ג'מעייט אסכאן נ' מפקד כוחות צה"ל באיזור יהודה והשומרון, פ"ד לז(4) 785, 797 (1983), נקבע כי תקנה 43 חלה בכל תחומי החיים הציבוריים:

הרישא של תקנה 43 לתקנות האג מעניק לממשל הצבאי סמכות ומטיל עליו חובה להחזיר ולהבטיח את הסדר והחיים הציבוריים... אין התקנה מגבילה עצמה להיבט מיוחד של הסדר והחיים הציבוריים. היא משתרעת על הסדר והחיים הציבוריים בכל היבטיהם. על-כן חלה סמכות זו - בצד ענייני ביטחון וצבא - גם על נסיבות "אזרחיות" רב-גוניות, כגון נסיבות כלכליות, חברתיות, חינוכיות, סוציאליות, תברואתיות, בריאותיות, תעבורתיות וכיוצא באלה עניינים, שחיי אדם בחברה מודרנית קשורים עמהם.

פגיעה בזכויותיו של העותר לחופש העיסוק ולפרנסה בכבוד

28. כאמור, העותר מכהן כמנהל בית ספר יסודי במחנה שועפאט, וכראש איחוד המורים בגדה המערבית ב-UNRWA. העותר נדרש מתוקף תפקידו לצאת את ארצו לחו"ל, לצורך השתתפות בכנסים ובמפגשים מקצועיים בחו"ל.

29. במנועו מהעותר לצאת את ארצו, פוגע המשיב בזכויותיו של העותר לחופש העיסוק ולפרנסה בכבוד. חופש העיסוק נגזר מזכותו של כל אדם לפתח את אישיותו, לעצב את חייו ולקדם את מעמדו החברתי. מובן, כי ככל שיוסיף המשיב למנוע מהעותר לצאת את ארצו, יקשה על העותר לעמוד בתפקידו כראש ארגון המורים של אונרווא בגדה המערבית, הדורש מטבעו השתתפות במפגשים וכנסים שונים בחו"ל.

כפי שכבר נאמר בבג"ץ 8111/96 הסתדרות העובדים החדשה נ' התעשייה האווירית לישראל בע"מ, פ"ד נח(6) 481, 540-541 (2004):

הזכות לחופש עיסוק מאפשרת לאדם לבחור היכן ישקיע את הונו האנושי. בחירה זו מושפעת משיקולים מגוונים... פגיעה בחופש העיסוק מתקיימת, לא רק כאשר נמנעת מהעובד לחלוטין הזכות לבחור את מעבידו, אלא גם כאשר זכות הבחירה שלו נפגעת, ואפילו בעקיפין. ברוח זו נפסק בבג"ץ 5936/97 ד"ר לם נ' משרד החינוך התרבות והספורט, פ"ד מג(4) 673.

... אכן, חופש העיסוק הוא החירות של הפרט להגשים את אישיותו ולתרום את תרומתו לחברה על ידי השקעת מאמציו בעיסוק, במלאכה או במשלח יד. חירות זו נפגעת אם הסדרים (נורמטיביים או פיזיים) מונעים ממנו - במישרין או בעקיפין - מלפעול על פי רצונו ויכולתו (פיסקה 4 לפסק דינו של הנשיא ברק).

30. וכבר נפסק בעניין הפגיעה בחופש העיסוק, כי אין להפריד בין שלילת יכולתו של אדם לעסוק במקצועו לבין פגיעה באופן מימוש העיסוק:

נדגיש כי על אף קיומה הלכאורי של הבחנה עיונית בין סוגי הפגיעה בחופש העיסוק, הרי שבחיי-המעשה ההבחנה בין שלילת עיסוק או פגיעה בכניסה לעיסוק לבין פגיעה באופן מימוש העיסוק, אינה תמיד חדה וברורה. כך למשל, יתכן כי בנסיבותיו של מקרה קונקרטי הגבלת מימוש של עיסוק תהא כה מקיפה ועמוקה, עד שחומרתה תגיע כדי שלילת עיסוק או מניעת כניסה אליו. במקרים מעין-אלה, תיבחן הפגיעה על-פי רמת בדיקה מחמירה יותר, כאמור לעיל.

(בג"ץ 4769/95 מנחם נ' שר התחבורה, פ"ד נז(1), 235, 259-260 (2002)).

31. זכותו של העותר להתפרנס מעוגנת היטב במשפט זכויות האדם הבינלאומי; סעיף 6 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, סוציאליות ותרבותיות (1966), קובע:

The right to work... includes the right of everyone to the opportunity to gain his living by work which he freely chooses and accepts... The steps to be taken by a State Party... to achieve the full realization of this right shall include technical and vocational guidance and training programmes, policies and techniques to achieve steady economic, social and cultural development and full and productive employment under conditions safeguarding fundamental political and economic freedoms to the individual.

דברים אלה מובהרים בפרשנותה של ועדת האו"ם לזכויות האדם לסעיף זה בצורה הבאה:

The right to work contributes at the same time to the survival of the individual and to that of his/her family, and insofar as work is freely chosen or accepted, to his/her development and recognition within the community... The right to work, as guaranteed in the ICESCR, affirms **the obligation of States parties to assure individuals their right to freely chosen or accepted work, including the right not to be deprived of work unfairly**. This definition underlines the fact that respect for the individual and his dignity is expressed through the freedom of the individual regarding the choice to work, while emphasizing the importance of work for personal development as well as for social and economic inclusion.

(CESCR General Comment No. 18 (2005), The Right to Work. UN Doc. E/C.12/GC/18 (Adopted on 24 November 2005)). (ההדגשה הוספה, נ.ע.).

32. הזכות לממש את חופש העיסוק נובעת מההכרה בכך שעבודתו של אדם היא לא רק מקור פרנסה לסיפוק צרכיו הבסיסיים למחייה. עבודתו של אדם מספקת גם את צרכיו החברתיים, האינטלקטואליים והאישיים, ולכן היא מהווה חלק אינהרנטי מהתנאים הדרושים למימוש חיים של חירות וכבוד (human dignity). הזכות להתפרנס היא בעלת חשיבות ראשונה במעלה, שכן היא מאפשרת לאדם לממש זכויות אחרות; מבין אלה, חשוב להזכיר את הזכות לדיור, הזכות לחינוך, הזכות לחיי תרבות, הזכות לרמת חיים נאותה, והזכות להתאגדות.

ראו לעניין זה:

סעיף 23(1) להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם (1948);

סעיף 5(e)(i) לאמנה בינלאומית בדבר ביעורן של כל הצורות של אפליה גזעית (1965);
 סעיף 168 לאמנה לקידום התעסוקה ולמאבק נגד האבטלה של ארגון העבודה הבינלאומי
 (1991);

הצהרת פילדלפיה של ארגון העבודה הבינלאומי (1944);
 הצהרת קופנהגן ותוכנית הפעולה שאומצה על ידי הוועידה העולמית להתפתחות חברתית
 (1995).

לעניין תחולתו של משפט זכויות האדם וחובותיה האקטיביות של המעצמה הכובשת בסוגיית
 זכויות זו, ראו:

Elisabeth Mottershaw, Economic, Social and Cultural Rights in Armed Conflict:
 International Human Rights Law and International Humanitarian Law, 12
 International Journal of Human Rights, 449 (2008);

Noam Lubell, Challenges in Applying Human Rights Law to Armed Conflict, 87
 International Review of the Red Cross, 761, 761-763 (2005).

סיכום של דברים

33. העותר מבקש לצאת לחו"ל דרך גשר אלנבי לצורך עבודתו. סירוב נציגי המשיב לאפשר את
 יציאתו מהגדה והשיהוי הרב בו הם נוקטים במענה להשגה שהגיש בשמו המוקד, פוגעים
 בזכות העותר לחופש תנועה ובכל הזכויות הנלוות לה.

34. באי מתן תשובה להשגתו, מונע המשיב באופן מוחלט וגורף מהעותר לצאת את ארצו. בכך
 הופך המשיב את העותר לכלוא בארצו לפרק זמן ממושך. החלטת המשיב שנמסרה לעותר
 אינה תחומה בזמן, ומשכך היא מציבה אותו במצב של חוסר ודאות מוחלט. בכל אלו פוגע
 המשיב אנושות בזכויותיו של העותר לכבוד, להליך הוגן ובזכותו לטעון לחפותו.

לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש, ולאחר שמיעת תשובת
 המשיב, להפכו לצו מוחלט. כמו כן מתבקש בית המשפט להשית על המשיב את הוצאות העותרים
 ושכ"ט עו"ד.

עתירה זו נתמכת בתצהיר שנחתם בפני עו"ד בגדה המערבית ונשלח לח"מ בפקס, בתיאום טלפוני.
 בית המשפט הנכבד מתבקש לקבל תצהיר זה, ואת יפוי הכוח שאף הוא נשלח בפקס, בהתחשב
 בקשיים האובייקטיביים בנוגע למפגש בין העותר לבין באי כוחו.

10 במאי, 2016

נאסר עודה, עו"ד
 ב"כ העותרים

[ת.ש. 92024]